

Aardwarmtepionier Ammerlaan breidt warmtenet verder uit

‘Het leergeld was hoog, maar we zouden het zo opnieuw doen’

Menno (links) en Leon Ammerlaan: “De bedrijven binnen ons energiecluster voldoen nu al aan de gebruiks- en emissienormen van 2020.”

In 2010 nam potplantenkwekerij Ammerlaan The Green Innovator uit Pijnacker de eerste aardwarmtebron in de sierteeltsector in gebruik. Sindsdien is het groene, CO₂-neutrale warmtenet gestaag uitgebreid en dat zal ook het komende jaar gebeuren. De pioniers hebben, samen met andere aardwarmte-exploitanten, inmiddels ook het duurzaamheidslabel Geo-Well ontwikkeld. Alle telers die aardwarmte toepassen kunnen daar in principe gebruik van maken.

Aan publiciteit en aanloop heeft het Leon en Menno Ammerlaan de afgelopen zeven jaar niet ontbroken. Vanaf het moment dat de plannen om werk te maken van geothermie serieus werden, mochten de initiatiefnemers zich verheugen op de warme belangstelling van

telers, beleidsmakers en bestuurders, energiebedrijven en omwonenden. In januari nog was de potplantenkwekerij het decor voor de langverwachte presentatie van het energierapport door minister Kamp, waarin het kabinet stelt dat de CO₂-uitstoot in Nederland drastisch moet worden teruggedrongen.

In tal van media is het project breed uitgemeten. Inclusief de onvermijdelijke tegenvallers, zoals de gedwongen stillegging van 1,5 jaar vanwege milieu- en veiligheidsrisico's door de aanwezigheid van kleine hoeveelheden olie en gas in het opgepompte geothermische water.

“Dat was een heel lastige en veelepende periode, die veel extra tijd, energie en geld heeft gekost”, erkent Menno Ammerlaan. “De projectkosten liepen door, terwijl de warmtebron door de vertraging later in bedrijf kwam en

we energie moesten inkopen om het bedrijf en onze afnemers te verwarmen.”

Gestaag uitbreiden

Om het kostbare warmtenet financieel dekkend te krijgen, is het tot nu toe ieder jaar uitgebreid. Naast het eigen bedrijf en buurbedrijven zijn er afnemers in de utiliteit aangesloten, zoals het nabijgelegen zwembad en sportcomplex en een middelbare school. De meest recente aansluitingen zijn gerealiseerd bij drie teeltbedrijven en 16 flats met 470 appartementen.

“We hebben het net geleidelijk in vier richtingen uitgebreid”, licht Leon toe. Dat kunnen ze in principe volhouden tot een actieradius van ruim 2 km. Vijf jaar geleden bedroeg de capaciteit 90 m³/uur, nu is dat 190 m³/uur.

Het vergt heel wat gepuzzel om het energieplaatje jaarrond efficiënt en stabiel te houden. Ook in de zomer moet de capaciteit voor 60% worden benut, terwijl er in de winter soms meer warmte nodig is dan de aardwarmtebron kan leveren. Om beide situaties het hoofd te kunnen bieden zijn er ook bedrijven aangesloten die warmte terug kunnen leveren en bedrijven die hun groeilichtinstallaties in de zomer uitzetten, waardoor zij juist dan aanvullende warmte nodig hebben.

Verbruik blijft dalen

Menno: “Dit jaar komen er nog twee teeltbedrijven en een energiecluster bij. Aan het eind van het jaar denken we optimaal te kunnen produceren.”

Dat dit optimum een tijdelijk karakter heeft, realiseren de broers zich terdege. “Het energieverbruik in de tuinbouw blijft dalen, onder andere door

Naast het eigen bedrijf en buurbedrijven zijn er afnemers in de utiliteit aangesloten, zoals het nabijgelegen zwembad en sportcomplex en een middelbare school.

de opkomst van Het Nieuwe Telen”, vervolgt de ondernemer. “Wellicht zullen we daarom ook na 2016 nog iets moeten uitbreiden om de installatie zo goed mogelijk te blijven benutten. Binnen het verzorgingsgebied kunnen nog enkele bedrijven aanhaken. Door de sterk gedaalde gasprijzen heeft dat voor deze ondernemers nu nog geen prioriteit, maar als energie weer duurder wordt kan daarin snel verandering komen.”

Duurzaamheidslabel

Om het duurzame karakter van hun bedrijven en producten herkenbaar te maken, hebben de gebroeders Ammerlaan samen met acht aangesloten collega's geïnvesteerd in een nieuw duurzaamheidslabel dat in maart 2015 is gelanceerd. “Geo-Well staat voor duurzame, met behulp van aardwarmte geteelde potplanten, snijbloemen en groenten”, legt Leon uit. “De bedrijven binnen ons energiecluster voldoen nu al aan de gebruiks- en emissienormen van 2020. Door het label te koppelen aan de producten die het handelskanaal ingaan, maken we voor de consument zichtbaar dat hij bij aankoop van deze producten een verantwoorde keuze maakt.”

Menno benadrukt dat het label een communicatie-instrument is voor algemeen gebruik. “Het is beter om een eenduidig verhaal te vertellen en wildgroei van duurzaamheidslabels te voorkomen. Het aantal aardwarmteprojec-

ten groeit en wij denken met het label een goede voorzet te geven om het duurzame karakter uit te dragen.”

Hoewel niet alle aardwarmteclusters het initiatief hebben opgepakt, bespeuren de gebroeders voldoende belangstelling om door te zetten. Vierpolders heeft belangstelling en ook FloraHolland is enthousiast, stelt Leon vast.

Groene innovatie

Het aardwarmteproject blijft tijd en energie vergen. Nog steeds vinden er frequent excursies en presentaties plaats en aan de installatie wordt regelmatig gesleuteld. Ook via bedrijfsuitbreiding, productontwikkeling en logistieke vernieuwing hebben de broers het bedrijfsmotto ‘The Green Innovator’ vorm en inhoud gegeven. De 1,5 ha grote groente- en potplantenkwekerij die zij in 1990 van hun ouders overnamen, omvat inmiddels 4,5 ha kassen die plaats bieden aan grofweg 400 cultivars van zo'n 100 soorten potplanten. Dat brede assortiment zorgt voor risicospreiding en stelt de ondernemers in staat om exporteurs en cash&carry's een zo compleet mogelijk pakket van hoge kwaliteit te bieden, dat bovendien duurzaam is geteeld.

Geen spijt

“Wij kijken altijd naar de lange termijn”, vat Leon samen. “Of het nu om ons teeltplan gaat, onze afzetrelaties of onze ‘licence to produce’. Om op lange termijn duurzaam en rendabel te kun-

nen werken, moet je soms pionieren en voor de muziek uit lopen, zoals met dit aardwarmteproject. We wisten dat het complex was, maar dat het zóveel tijd, energie en geld zou kosten, konden we zeven jaar geleden niet vermoeden.”

Menno vult aan: “Toch hebben we er geen spijt van. Het leergeld was hoog, maar mede dankzij de ondersteuning vanuit het programma Kas als Energiebron draait de bron nog. Het heeft veel kennis en inzichten opgeleverd die andere aardwarmteprojecten en de glastuinbouw als geheel nu ten goede komen. Wij denken echt dat dit de weg is die we als producent en als sector moeten volgen en ook daarom zouden we het zo opnieuw doen.”

Aangename relatiebeurs

“De periode rond Kerst is voor ons de drukste tijd van het jaar. In februari is er gelukkig weer tijd voor een bezoek aan Gorinchem. Dat is voor ons vaste prik”, zegt Leon Ammerlaan. “Het is een echte relatiebeurs, waar je op één middag en avond alles kunt vinden. Het gaat niet direct om het zakendoen, maar iedereen is er.” Menno vult aan: “In de RAI staan alleen de grote jongens en komen veel buitenlandse bezoekers. De beurs in Gorinchem vind ik toegankelijker en gezelliger. Ik kijk er elk jaar naar uit.”

Samenvatting

Het aardwarmteproject dat door de gebroeders Ammerlaan in Pijnacker is gerealiseerd, is tot nu toe ieder jaar uitgebreid. In het afgelopen jaar werden 3 teeltbedrijven en 16 flats met 470 appartementen op het warmtenet aangesloten. Het aantal aardwarmteprojecten binnen de Nederlandse glastuinbouw groeit gestaag. Alle tuinbouwbedrijven die dankzij aardwarmte duurzaam produceren, kunnen in principe gebruik maken van het Geo-Well label dat vorig jaar door de Pijnackerse pioniers is ontwikkeld.